

De Eerste Wijk
Dé sociaal agrarische onderneming van
Noord-Nederland.
Zo werkt people, planet, profit

Het grootste én oudste sociaal
agrarische bedrijf in Nederland!

We zijn historisch modern

De Eerste Wijk is een van de oudste en grootste sociaal agrarische ondernemingen van ons land en bestaat feitelijk al zo'n tweehonderd jaar, geworteld in het rijke verleden van de Maatschappij van Weldadigheid. De 'gevangenisboerderij' van Veenhuizen uit 1822, die aanvankelijk werkgelegenheid verschaftte aan paupers en gestraften uit de dwangkolonie, is tegenwoordig een moderne social enterprise met een unieke combinatie van arbeid, cultuur, milieu en het versterken van de regio.

De rode draad uit het verleden is de maatschappelijke doelstelling, nadrukkelijk geschoeid op een eigentijdse, inclusieve leest: het opleiden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, en het begeleiden en werkgelegenheid bieden aan mensen die dit hard nodig hebben. De Eerste Wijk legt onder haar maatschappelijke ambities een gezond exploitatiemodel met de verkoop van nieuwe, innovatieve producten in de omschakeling naar duurzame landbouw.

Johannes van den Bosch
Maatschappij van Weldadigheid

Zo groeit De Eerste Wijk - voortgekomen uit de Penitentiaire Inrichting Veenhuizen - naar een eigentijdse vorm van ondernemen, met behoud van de maatschappelijke doelstellingen, gericht op samenwerking met lokale ondernemingen, opleidingen en maatschappelijke organisaties. En zo brengen wij people, planet, profit in onze regio in de praktijk. Wij nodigen u graag uit dat eens met eigen ogen te komen zien.

“De Eerste Wijk is een voorbeeld voor ons land”

Gevangenen, mensen met een werkstraf, werklozen en asielzoekers werken samen op De Eerste Wijk. “Uniek en een voorbeeld voor ons land”, aldus minister Sander Dekker van Rechtsbescherming tijdens zijn werkbezoek aan ons bedrijf.

Wij zijn een 100% betekenisvolle onderneming

De Eerste Wijk is erop gericht om maatschappelijke winst te boeken met een zakelijke bedrijfsvoering. Dat vertaalt zich in onze governance-structuur: De Eerste Wijk is voor 100% eigendom van Stichting Betekenisvol Beheer die de maatschappelijke doelstellingen bewaakt en toeziet op de onderliggende BV voor een gezonde exploitatie, en dus voor continuïteit. Als stichting heeft De Eerste Wijk geen financiële winstdoelstelling. Exploitatieoverschotten worden geherinvesteerd in de onderneming.

Het verdienmodel is primair gebaseerd op de opbrengsten uit de verkoop van teeltproducten en groenvoorziening. Dat heeft consequenties voor de bedrijfsvoering: het betekent bijvoorbeeld dat we een marktconforme prijsstelling hanteren. En daar waar we geld besparen zullen we de eventuele meeropbrengsten daarvan herinvesteren in arbeidsplaatsen voor onze doelgroepen. Het bewaken van deze maatschappelijke doelstelling is een van de belangrijkste taken van de Stichting Betekenisvol Beheer.

Onze missie: “De Eerste Wijk is er om iedereen die dat nodig heeft te laten werken en te ontwikkelen”

We combineren de kracht van onze bedrijfsonderdelen

Onder leiding van onze werkbegeleiders, allen ervaren vakspecialisten, hebben wij de volgende bedrijfsonderdelen:

Landbouw:

Op 100 hectare wordt met name hop, prei, bieten, gerst, aardappelen, veldbonen, Olifantsgras en groenten verbouwd. We gaan in de komende jaren steeds meer toewerken naar duurzame producten en korte lijnen naar afnemers.

Kwekerij:

In een kas van zo'n 4.000 vierkante meter, en op een aantal containervelden, kweken we zo'n 300 soorten vaste tuinplanten. De afzet van de planten verloopt via inkooporganisaties, tuincentra en veilingen. Daarnaast hebben wij een boomkwekerij.

Groenvoorziening:

We doen veel grootschalig groenonderhoud aan groenstroken, rondom het gevangenis museum, de twee gevangenissen en op het 'Vierde Gesticht', de oude begraafplaats van Veenhuizen. Daarnaast onderhouden we ook tuinen van particulieren en bedrijventerreinen in Veenhuizen. Ons werkgebied gaan we de komende jaren verder uitbreiden.

Overige bedrijfsactiviteiten

- We verzorgen de planten in diverse Drentse en Groningse dorpen
- In samenwerking met Ketter&Co maken wij kaarsen en zeep
- We zijn initiatiefnemer van het platform Veenhuizer Boeren; een samenwerking van 14 boeren in en rondom Veenhuizen die gezamenlijk hun producten verkopen via www.veenhuizerboeren.nl
- Met Loonbedrijf Stuit uit Zevenhuizen maken we Xiriton, een soort duurzaam bio-beton voor de productie van o.a. stoeptegels, paaltjes en tiny houses

Wij zoeken niet mensen bij werk, maar werk bij mensen

De Eerste Wijk is een sociaal agrarisch bedrijf dat werk en scholing biedt aan een zeer uiteenlopende groep van mensen. Een deel van hen werkt op vrijwillige basis; een deel niet. Maar ongeacht de reden voor hun verblijf op De Eerste Wijk is ons uitgangspunt om het werk zoveel mogelijk te laten passen bij onze deelnemers en hen te helpen de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen en volwaardig lid van onze samenleving te laten zijn.

Re-integratie-kandidaten

Voor mensen die terugkomen vanuit arbeidsongeschiktheid is het verrichten van betaalde arbeid soms nog een stap te ver in hun re-integratietraject. Om weer werknemersvaardigheden en arbeidsritme op te doen, kan deze doelgroep bij ons terecht.

Mensen uit het zorgcircuit

In de kas, in het bos of in het groen: in de praktijk blijkt het werken op 'prikkelarme' plekken voor veel mensen uit zorginstellingen een heel zinvolle dagbesteding. Dagelijks ontvangen wij meerdere deelnemers uit deze groep.

Mensen met een WWB-uitkering

In sommige gemeenten moeten mensen een tegenprestatie verrichten voor de aan hen verstrekte WWB-uitkering. Voor degenen met belangstelling voor landbouw of groenonderhoud biedt ons agrarisch bedrijf werkplekken om aan deze verplichting te voldoen.

Statushouders

Nieuwkomers die geplaatst zijn in een noordelijke gemeente met belangstelling voor landbouw of groen kunnen een werkervaringsplek krijgen op ons bedrijf. In overleg met de casemanager van de gemeente kijken we naar mogelijkheden om maatwerk te leveren voor de opleiding van deze groep.

Studenten

Studenten van mbo- en hbo-instellingen kunnen bij ons stage lopen of onderzoek verrichten. Het betrekken van onderwijs bij het bedrijf heeft een grote waarde: het stimuleert nieuwe ontwikkelingen, kennis en brengt meer leven op de Eerste Wijk. Wij werken nauw samen met Terra College, Stenden Hogeschool, Van Hall Larenstein en andere onderwijsinstellingen.

Asielzoekers

Voor de bewoners van het COA in Assen, die in afwachting zijn van hun vaak zeer langdurige procedure, hebben we werkervaringsplekken en zelfs gecertificeerde scholing. Niet alleen 'in het groen', maar ook technische opleidingen. Met deze erkende certificaten worden de kansen op uitstroom naar werk in Nederland of het land van herkomst aanzienlijk verhoogd.

Gedetineerden

Voor gedetineerden die meer vrijheid hebben om buiten de gevangenis werk te verrichten, zoals aan het einde van hun straf, biedt ons bedrijf niet alleen werkplekken, maar staat voor hen ook ons opleidingsaanbod ter beschikking.

Cliënten van de Reclassering

Door samenwerking tussen Reclassering Noord-Nederland en De Eerste Wijk kunnen werkgestraften uit de regio op en rond ons agrarische bedrijf voor allerlei werkzaamheden worden ingezet, zoals voor onderhoud van de begraafplaatsen in de gemeente Noordenveld, maar ook voor het ophangen en schoonmaken van vogelkasten in het kader van bestrijding van de eikenprocessierups en in de Staatsbossen rondom Veenhuizen.

De kruizen op de begraafplaats van Het Vierde Gesticht mooi wit geschilderd

We geven concrete antwoorden op grote uitdagingen

Als maatschappelijke onderneming staan wij midden in onze (regionale) samenleving en haar uitdagingen. Die liggen voor het agrarische deel van ons bedrijf bij de gevolgen van het wereldwijde klimaatprobleem (verdroging, CO2-problemen) en in de nationale energietransitie naar duurzame energiebronnen en duurzame landbouw. En ten slotte ook bij de toenemende belangstelling voor producten, die bij voorkeur lokaal geteeld en verkocht worden.

Als werk- en opleidingsbedrijf opereren we in het noorden van ons land waar de werkgelegenheid achterblijft bij de rest van Nederland en waar het vinden van werk voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt sowieso een structureel probleem is.

Deze bewoners van het COA in Assen hebben bij ons hun vorkheftruck-diploma gehaald.

Korte lijnen in de voedselketen:
we organiseren verkoop lokaal

Duurzaam waar het kan:
we produceren zo biologisch mogelijk

Echte banenmotor:
we creëren echte banen voor die doelgroepen,
die daar het meest behoefte aan hebben

Ondernemerschap:
we hebben een ondernemende
bedrijfsvoering, waarbij de opbrengsten uit
verkoop van producten en diensten de basis
vormen om onze maatschappelijke en
ecologische missie te financieren

Slim grondgebruik:
we maken duurzame energieplannen, die niet
ten koste gaan van landbouwgrond, en zelfs
bijdragen aan het tegengaan van verdroging

We anticiperen door te innoveren

Samen met o.a. de Universiteit van Wageningen werken we aan een toekomstbestendig teeltplan. We zijn volop aan het experimenteren met nieuwe, duurzame gewassen en betrekken daarbij in de testfase ook onderwijs en afnemers.

We participeren in een pilot voor Bokashi: een manier van fermenteren van organisch materiaal, waarmee tuinen en parken biologisch kunnen worden bemest. Ook de teelt van Olifantsgras (Miscanthus) voor biobeton past perfect in onze ecologische visie: door Olifantsgras toe te voegen aan beton wordt 20% op het CO₂-uitstootrijke cement bespaard. Zo kunnen kunststoffen vervangen worden en wordt asfalt 'grasfalt'.

“Innoveren is een werkwoord...”

Miscanthus

We werken graag in korte lijnen (samen)

Omdat we als sociale onderneming actief onderdeel willen zijn van en ten dienste willen staan aan onze regionale samenleving, werken we niet alleen nauw samen met de gemeente Noordenveld, Reclassering Noord Nederland, COA Assen, Staatsbosbeheer, PI Veenhuizen en andere non profits, maar ook met bedrijven (zoals bierbrouwers en kaasmakers) en met boeren uit de regio. Dat laatste rond ons concept Veenhuizer boeren: een samenwerking van lokale agrariërs die eerlijke producten van hun bedrijven leveren. Die producten bestaan o.a. uit groenten en fruit, zuivel en eieren, bloemen en planten, vlees en dranken. Een groot deel van de groenten wordt opgekweekt in onze groentetuin. Klanten kunnen per week een zelfgekozen productenpakket, tegen een eerlijke prijs, ophalen of geleverd krijgen. Zo wordt in het kader van de korte voedselketen op De Eerste Wijk groenten verbouwd voor de lokale markt.

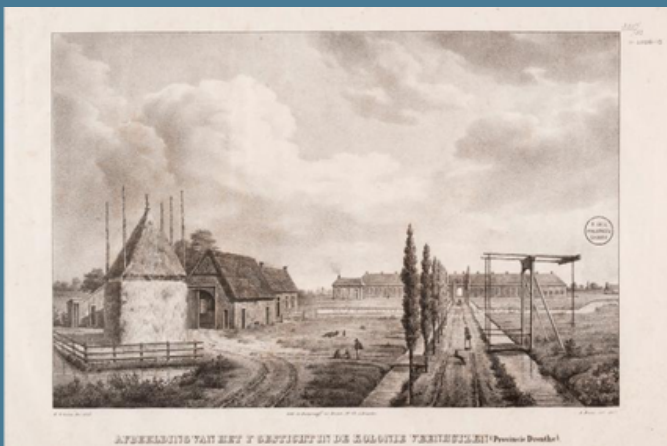
Ga voor de deelnemende boeren en meer informatie naar: www.veenhuizerboeren.nl In de online shop van deze nieuwe website kunnen consumenten een breed pakket aan producten van aangesloten agrarische bedrijven bestellen.

We hebben een rijk verleden, zonder er gevangene van te zijn.

De overdracht van de exploitatie van het agrarische bedrijf door de PI Veenhuizen voorjaar 2020 aan aan onze huidige sociale onderneming De Eerste Wijk betekende een nieuwe fase in de rijke historie van het agrarische bedrijf, dat twee eeuwen eerder begon met een maatschappelijk ideaal: de oprichting van de Maatschappij van Weldadigheid in 1818.

Het was een initiatief van de kleurrijke generaal Johannes van den Bosch, die de armoedige gezinnen na de Franse overheersing wilde helpen. Van den Bosch kocht in Drenthe woeste grond aan voor kolonies zodat de armen deze konden ontginnen. Er kwamen echter ook dwangkolonies. De drie gestichten (1822) in het boerengehucht Veenhuizen herbergden tal van paupers, landlopers en bedelaars die er gedwongen werden heropgevoed. Met werk op het veen en in de gestichten, voorzagen ze in de kosten van hun schamele levensonderhoud.

Het eerste gesticht

Toen de Maatschappij van Weldadigheid in 1859 in financieel zwaar weer geraakte, nam het Rijk de onvrije koloniën Veenhuizen over. Na de Eerste Wereldoorlog kreeg Veenhuizen steeds meer het karakter van een gevangenis. Tot eind jaren tachtig van de twintigste eeuw was Veenhuizen volledig afgesloten van de buitenwereld. Pas na 1989 werd het gebied opengesteld en voor iedereen toegankelijk. Naast drie gevangenissen (Esserheem, Norgerhaven en Bankenbosch) en het Gevangenis­museum staan er meer dan honderd Rijksmonumenten. Én natuurlijk de voormalige ‘gevangenisboerderij’.

Onze huidige social enterprise, als enige gelieerd aan een gevangenis in Nederland, lijkt wel heel ver af te staan van de voormalige dwangkolonie, maar kan niet los gezien worden van de historie van Veenhuizen. Die begon met een maatschappelijk ideaal de armen te verheffen en door werkgelegenheid weer een menswaardig bestaan en toekomst te geven. D e geest van de Maatschappij van Weldadigheid is in De Eerste Wijk na twee eeuwen nog springlevend. Een rijk verleden kun je hebben zonder er gevangene van te zijn.

Particuliere financiering

Hoewel De Eerste Wijk ernaar streeft om bedrijfseconomisch zo snel mogelijk de eigen broek op te houden, zijn voor onze jonge sociale onderneming medefinancieringen van diverse projecten van groot belang. Subsidies en grants van particuliere organisaties en (semi)overheidsinstellingen zijn daarom niet alleen welkom, maar kunnen net het verschil maken in beloftevolle innovaties en doorbraken. De Eerste Wijk is dankbaar voor die investeringen met een primair maatschappelijke rendementsdoel, zoals die gedaan werden door o.a. Rabobank, Instituut Gak en Regio Groningen-Assen en Stichting DOEN.

De Eerste Wijk zet zich in voor:

- ✓ de duurzame energievoorziening in Veenhuizen
- ✓ mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt
- ✓ de regionale ondernemers en economie
- ✓ de regionale onderwijsinstellingen
- ✓ de regionale natuur
- ✓ de duurzame landbouw
- ✓ de cultuur en het toerisme van Veenhuizen
- ✓ de innovatiekracht van de regio

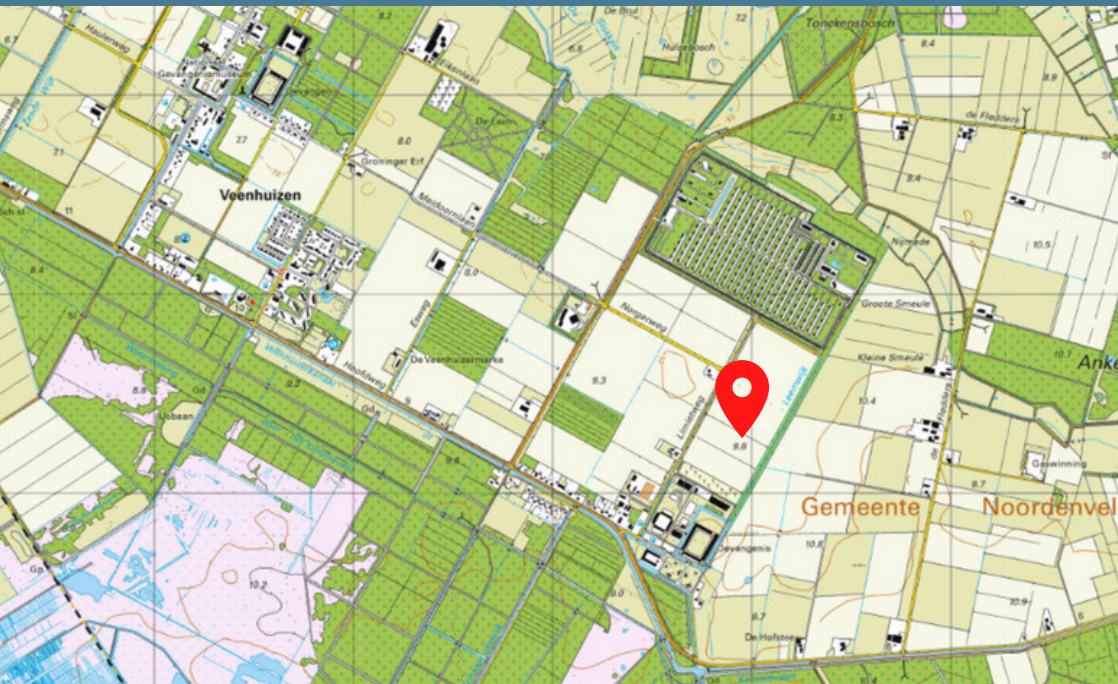
We doen het op 100 historische hectare

De Eerste Wijk maakt gebruik van zo'n 100 hectare agrarische grond rond de Limietweg in de gemeente Noordenveld. De grond is in eigendom van het Rijksvastgoedbedrijf en ligt ingesloten tussen de Norgerweg en de Leemwijk, en de gevangenis Norgerhaven en de munitieopslag van Defensie. De naam "Eerste Wijk" is een taalkundige schatkamer vol van symboliek. "Wijk": dat is een watergang, waarvan de eerste haaks op de Kolonievvaart werd gegraven, gelegen naast het eerste gesticht (nu Norgerhaven). Ons bedrijf staat dus exact op de historische grond van de eerste wijk van de Maatschappij van Weldadigheid van Johannes van den Bosch uit het begin van de 19e eeuw. Behalve dat een wijk ook een woord is voor een buurt(schap), waar mensen samenkomen, wonen en werken is het ook een eerste (uit)wijk en eerste opvangplaats voor wie dat nodig heeft. Ons bedrijf is een veilige wijkplaats voor werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Een "Wijk" met op de achtergrond de gevangenis

Zo komen wij in contact met elkaar

Zien is geloven: het meest overtuigende contact is een bezoek aan onze locatie. Bel ons voor een afspraak:

www.eerstewijk.nl

Limietweg 3
9341 BA Veenhuizen

info@eerstewijk.nl

0617430741

